

Grote waternavel

Hydrocotyle ranunculoides

Laatste update: 29-01-2026

Op de [Unielijst](#) sinds **augustus 2016**. Grote waternavel is wijdverspreid over heel Nederland.

Grote waternavel is een overblijvende waterplant die in de oever wortelt. Oorspronkelijk komt de plant uit Noord- en Zuid-Amerika. De plant groeit in stilstaande of langzaam stromende zoete wateren, zoals kanalen, vaarten, sloten en beken. Optimale groei vindt plaats in voedselrijk water.

De plant vormt lange stengels met brede, niervormige bladeren die op het wateroppervlak drijven. Ze kunnen tot 30 cm boven het wateroppervlak uitsteken. De plant verspreidt zich hoofdzakelijk vegetatief: delen van de plant verplaatsen zich via stromend water en kunnen elders uitgroeien tot nieuwe planten.

Verschillen met gelijkende soorten

Grote waternavel lijkt oppervlakkig op de inheemse gewone waternavel (*Hydrocotyle vulgaris*). De inheemse soort heeft echter veel kleinere bladen die rond zijn in plaats van niervormig. De bladsteel van de gewone waternavel is in het midden van het blad aangehecht, als een paraplu. De lobben van de grote waternavel kunnen soms overlappen waardoor het blad ook rond lijkt, maar de bladsteel is niet centraal aangehecht. De gewone waternavel vormt ook geen drijvende matten op het water zoals de grote waternavel en groeit vooral op voedselarmere plekken dan de grote waternavel, zoals vennen en veenmosrietlanden. Een tabel met de verschillen tussen de grote waternavel en diverse andere waternavelsoorten kunt u op zoekkaarten van [Q-bank](#) en [FLORON](#) vinden.

Foto: Johan van Valkenburg (NVWA)

1. Waarom staat deze soort op de Unielijst?

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

Grote waternavel groeit zeer snel en is in staat hele waterlichamen met een dichte mat van stengels en bladeren te overgroeien, waardoor alle aanwezige inheemse waterplanten worden verdrongen. De dichte matten kunnen leiden tot licht- en zuurstofgebrek in het water. Dit is ook schadelijk voor de inheemse waterfauna.

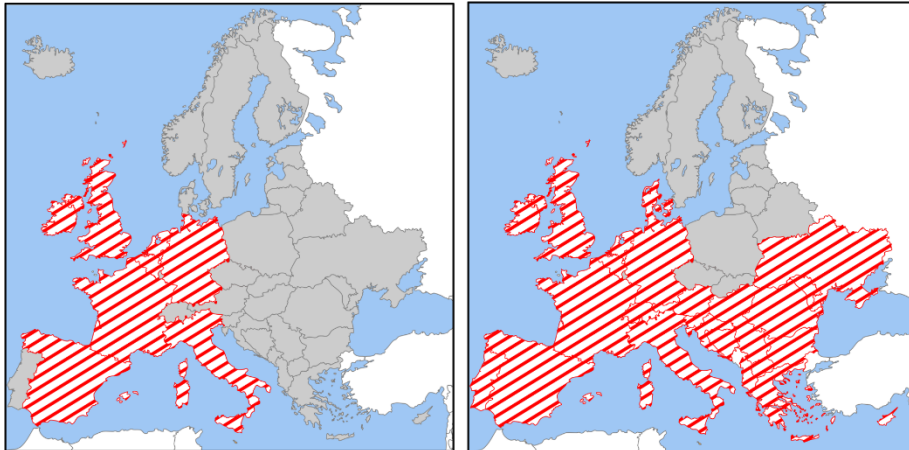
Effect op ecosystemendiensten

De dichte matten van grote waternavel kunnen de doorstroming van watergangen belemmeren. De plantenmassa kan losraken en zich ophopen bij gemalen, stuwen en andere waterwerken. Ook

wordt de kans op een overstrooming vergroot. De recreatieve mogelijkheden, zoals zwemmen, pleziervaart en hengelsport, nemen af.

Aanwezigheid in Europa

Grote waternavel komt inmiddels voor in meerdere landen in West- en Zuid-Europa, waaronder Nederland. Bij het huidige klimaat kan deze plant zich vestigen in een groot deel van Europa, maar waarschijnlijk niet in het noorden en oosten van Europa vanwege de strenge winters.

Links: gevestigd in Europa in 2023 (rood gearceerde landen). Bron: [EPPO, 2023](#). Rechts: mogelijke vestiging in Europa bij het huidige klimaat (rood gearceerde landen). Bron: [Europese risicobeoordeling](#). In grijs zijn de overige Europese landen aangegeven.

2. Wat betekent dit voor Nederland?

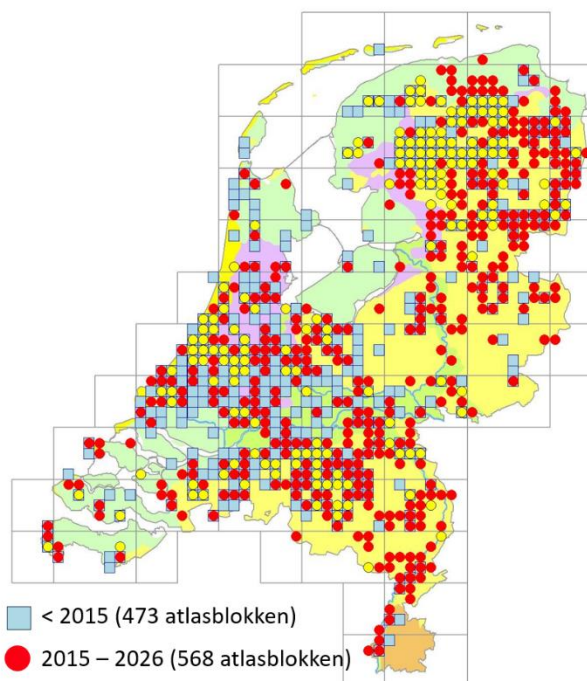
Een soort die op de [Unielijst](#) van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)) staat, mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Het houden van deze soort is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring (het bewaren van soorten buiten hun natuurlijke leefomgeving). Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland \(RVO\)](#).

3. Komt grote waternavel in Nederland voor?

Aanwezigheid in Nederland

Grote waternavel is wijdverspreid over heel Nederland. De plant komt ook in beperkte mate voor in Natura-2000 gebieden. De eerste waarneming in de Nederlandse natuur vond plaats in 1994.

© 2026 NDFF

Verspreiding van grote waternavel. Bron: verspreidingsatlas.nl

Introductie, vestiging en verspreiding in Nederland

De belangrijkste introductieroute van de grote waternavel was de handel in vijverplanten. De handel van deze plant was echter al voor 2016 wettelijk verboden in Nederland. De kans op introductie is verder verminderd sinds de plaatsing op de Unielijst in 2016.

De grote waternavel heeft zich al gevestigd in de Nederlandse natuur doordat mensen overtollige planten weggooiden in openbare wateren.

Onopzettelijke verspreiding treedt op doordat stukjes wegdrijven na maaiwerkzaamheden of blijven hangen aan onder andere boten en vistuig; nieuwe planten kunnen al ontstaan uit 1 cm lange stengelfragmenten met een stengelknoop. De delen van de plant verplaatsen zich via stromend water en kunnen elders uitgroeien tot nieuwe planten. De snelheid van verspreiding is hoog.

4. Wat kunnen we tegen grote waternavel doen?

Het is van belang om bij nieuwe vestigingen snel in te grijpen want grote waternavel verspreidt zich snel en de kosten voor het verwijderen van de grote waternavel zijn hoog. Meldingen van de grote waternavel in de natuur kunnen worden doorgegeven via waarneming.nl.

Gooi verwijderde planten niet weg in de natuur, maar bij het groenafval. De planten vestigen zich in de natuur doordat mensen overtollige planten weggooiden in openbare wateren.

Maak boten en vistuig zorgvuldig schoon en neem bij het maaien maatregelen om verspreiding van stukjes te voorkomen. Nieuwe planten kunnen al ontstaan uit stukjes stengel van 1 cm met een stengelknoop.

Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen voor soorten op de Unielijst. Zij kunnen dit samen doen met bijvoorbeeld water- en terreinbeheerders. Informatie over mogelijke beheermaatregelen is te vinden in [dit Engelstalige rapport voor de Europese Commissie](#).

5. Bronnen

De belangrijkste bron voor deze factsheet is:

- EPPO, 2009. [Pest Risk Analysis for *Hydrocotyle ranunculoides*](#).

Aanvullend zijn de volgende bronnen gebruikt:

- CABI, 2024. [Hydrocotyle ranunculoides](#). In: Invasive Species Compendium. Wallingford, UK: CAB International. Bezocht op 04-04-2024.
- EPPO, 2023. [Hydrocotyle ranunculoides](#). Bezocht op 04-04-2024.
- Hussner, A. 2019. [Information on measures and related costs in relation to the species included on the Union list *Hydrocotyle ranunculoides*](#). Technical note prepared by IUCN for the European Commission.
- Nederlands Soortenregister. [Grote waternavel](#). Bezocht op 04-04-2024.
- Tijjsma L, 2018. [Is Grote waternavel genekt door Siberische beer?](#) Nature Today.
- Q-bank. [Hydrocotyle ranunculoides](#). Bezocht op 04-04-2024.
- [verspreidingsatlas.nl](#). Bezocht op 04-04-2024.